

НАЙДЖЪЛ ФАРНДЕЙЛ

МУЗАТА
НА
ДИКТАТОРА

РОМАН

Превел от английски
БОЯН ДАМЯНОВ

ОБСИДИАН
СОФИЯ

3

Берлин

От прозореца на първия етаж с изглед към „Унтер ден Линден“ Лени успя да преброи общо трийсет и едно знамена, развявани от вятъра – шестнайсет от едната страна на булеварда и петнайсет от другата. По-нататък всичко се сливаше в гневно червено петно. Знамената бяха тесни и дълги и сякаш висяха във въздуха, пилони почти не се виждаха. Тя замижа с едно око и ги рамкира като в кадър между палците и показалците си, представяйки си как биха изглеждали в компресираната перспектива на 600-милиметровия телеобектив: най-близките леко размазани, а приличащите на паяк черни символи в средата – слети в приятна за окото мъгла.

Без да сваля ръце, тя се завъртя на 180 градуса, все така замижала с едното око, за да улови в кадър предметите в стаята. Старинния географски глобус. Подвързаната с кожа счетоводна книга. Черният телефон върху бюрото. Календара на стената с днешната дата: 14 юни 1933 г., заградена в червено мастилено кръгче. Отдолу, със същото червено мастило, беше написано името ѝ. Не Лени Рифенщал. Само Лени. Натрапчивата фамилиарност на д-р Гьобелс я подразни.

Някакъв човек косеше тревната ивица около гигантския фонтан. От тревата се вдигаше пара под лъчите на издигащото се слънце; тракането на косачката се чуваше през шума на трамваите и автомобилите. Тя вдиша дълбоко и задържа въздуха в дробовете си. От налягането тялото ѝ се залюля напред-назад, а пред очите ѝ причерня. Противната миризма на дим, която витаеше цял месец във въздуха – откакто студентите си бяха направили онова аутодафе на Опернплац, – почти се беше разнесла. Фонтанът изстрелваше запе-

нени водни стълбове към синьото небе, които падаха с грохот обратно в бетонното корито. Лени премести тежестта на тялото си върху другия хълбок и се загледа в тях. В този миг цялото ѝ същество бе обзето от опиянението да се намира точно тук, на това място, в центъра на случващото се.

– Аз съм в Берлин! – прошепна тя и погледна през рамо, за да се убеди, че никой не я е чул.

След като приключеше тази среща, щеше да си вземе такси до Потсдам и да поплува в езерото. Имаше нов бански. Може би щеше да впечатли останалите на плажа. Сети се за кариерата си като танцьорка, прекъсната от нараняване на коленната става. Беше разкрепостена, провокативна, вечно търсеца. „Германската Айседора Дънкан“, така ѝ викаха.

Дали да не си тръгне веднага и да забрави за тази тъпа среща? Още не беше късно да се измъкне. В пристъп на безразсъдство тя се надвеси навън, за да види дали не е твърде високо да скочи от прозореца. Щеше да се справи. Но не, сякаш да я видят. Можеше някой да я заснеме как виси от перваза, а това би я направило да изглежда смешна. Освен това беше с пола. Макар да беше с няколко сантиметра по-висока от Гьобелс – той едва ли имаше метър и шейсет, – този ден тя нарочно си бе избрала обувки с високи токове, за да стърчи над него. Освен това бе прекарила с грима само за да го дразни, понеже той бе наредил да разлепят из цял Берлин плакати, прокламиращи, че **ГЕРМАНСКАТА ЖЕНА НЯМА НУЖДА ОТ ГРИМ**.

Опитала се бе да сложи в ред и непокорната си коса и бе отделила поне двацет минути за тази цел, преди да излезе. Едно пакостливо дяволче в нея я подтикваше да побърква Малкия доктор, да го влудява от желание. И трябваше да си признае, че понякога се ласкаеше от вниманието му, от непрестанните му обаждания по телефона и писмата, с които я затрупваше. Беше се издигнал след първоначалното им запознанство, кога-

то тя беше знаменитата кинозвезда, а той – обикновен чиновник на местно равнище. Дори ѝ се бе похвалил при последната им среща, когато се появи неканен в жилището ѝ, че бил „невидимата ръка, която дърпа конците“ в Райхстага. „Аз карам куклите да танцуват“, бяха думите му.

Но къде ли беше той? Дали не я наказваше, задето бе закъсняла за срещата им? Накарала го бе да я чака и сега той ѝ го връщаше. Колко типично. Психологически игрички. Точно в негов стил.

Докато чакаше, тя си припомни как ѝ се бе хвалил онази вечер. Как бе вървял след нея в кухнята ѝ, като все не можеше да я стигне заради деформираното си дясно стъпало – резултат, както бе чувала, от прекаран в детството му остеомиелит. После настроението му се бе променило. „Нуждая се от теб – каза ѝ той. – Без теб животът ми е мъка.“ След което коленичи и дълго я умоляваше да му стане любовница. Каква мелодрама! Беше жалка гледка и Лени подозираше, че отказът ѝ само бе усилил страстта му. Когато му обърна гръб, той я сграбчи за глезена. При което тя избухна и му заповяда да се маха, като отвори вратата на апартамента и натисна копчето, за да повика асансьора. Без повече да я погледне, той си тръгна, навел глава като смъмрен ученик.

Следващата им среща едва ли бе допринесла с нещо за подобряване на отношенията между тях. В очевиден опит да я спласи един ден Гьобелс се бе появил в продуцентския ѝ офис с антуража си от партийни лоялисти и я бе нарекъл пред служителите ѝ „продажна кучка“, „мелез“ и „бясно псе“. А когато я бе попитал риторично какво има да каже в своя защита, неочакваността на отговора ѝ бе накарала неколцина от присъстващите да прихнат от смях: „Бау-бау!“.

Оттогава бе получила няколко телефонни съобщения от канцеларията му и накрая бе решила, че не може повече да ги игнорира, защото това би било опасно. Може да не го приемаше за любовник, но от това

не следваше, че го иска за свой враг. Освен това си каза, че за нея би било по-лесно да се срещнат там, в кабинета му, заобиколени от портрети на русата му, приличаща на статуя съпруга. Тя се огледа и след като не видя снимки на Магда, прехапа устни и още веднъж хвърли поглед към отворения прозорец.

Нещо не беше наред. Отвън се бе възцарила необичайна тишина. Тя надникна през прозореца и видя, че мъжът с косачката бе приключил, но не беше само това. Фоновият шум странно отсъстваше – птичките не пееха, не се чуваха стъпки, трафикът бе замрял.

За момент ѝ се стори, че долавя носен от вятъра аромат на прясно окосена трева. Но си даде сметка, че миризмата идва отвътре, от самата стая. И тогава забеляза букета от пищни далии, вече поуухнали, в една ваза на малката масичка до прозореца. Странен избор на цвете за един райхсминистър на общественото просвещение и пропагандата.

И все пак къде беше той? Тя погледна часовника си и потрепна, когато видя в него отражението на нещо или някого, някакво едва забележимо движение. Обърна се и установи, че Гьобелс беше застанал току зад нея, без съмнение оглеждайки ръбовете на чорапите ѝ и извивките на ханша ѝ. Вмъкнал се бе безшумно в стаята, без дори да раздвижи въздуха около себе си.

– Надявам се, че не съм те стреснал – каза той.

Беше с раиран двуреден костюм, на ревера имаше златна свастика, която блестеше ярко като лампа за разпит.

– Не. Аз просто...

–... се наслаждаваше на цветята – каза той. – Държа да ги вземеш. – Докато Гьобелс се навеждаше, за да ги извади от вазата, тя усети острата миризма на одеколона му. – Красиви са, нали? – попита той, докато ѝ ги подаваше.

Хайде, започва се, помисли си тя.

– Всъщност според мен в цветята има нещо злове-

що – каза тя. – Не спират да цъфтят, след като са откъснати, също както ноктите на мъртвец продължавали да растат.

– Чай или кафе? – попита той след кратка пауза. – Доколкото си спомням, предпочиташе чай.

Тя поиска кафе и докато той натискаше копчето до вратата, се насили да изглежда по-спокойна, отколкото беше всъщност. Чувстваше се като пълна глупачка, защото бе приела поканата му.

– Както знаеш – започна той, издърпа стола изпод бюрото си и ѝ направи знак да седне срещу него, – Фюрера ме е натоварил със синхронизацията на политиките в областта на киното, театъра, изкуството, радиото и пресата.

Държи да седнем, за да не си личи толкова разликата в ръста ни, помисли си Лени. Идеята за синхронизация се добави към натрапчиво заседналото в съзнание то ѝ желание да изкрещи: Идиот. Така му се пада. Няма да седна пък.

– Ето защо исках да поговорим за бъдещите ти филмови проекти – продължи той. – Мисля, че ще съм прав, ако кажа, че ти е възложено да направиш филм на тема шпионаж. Какви други планове имаш? – Гьобелс се облегна назад и я фиксира със студените си очи и тънка усмивка.

Значи днес е делови, помисли си Лени. Това беше добре. Щеше да се справи с него. Най-после реши да седне и тя. От букета в ръцете ѝ се стичаха струйки вода и капеха по полата ѝ.

– Бих желала да изиграя Пентезилея на Клайст – отговори предпазливо тя.

Влезе един прислужник и Гьобелс поръча кафе.

– Това определено би била една добра роля за теб – каза той. – Представям си те като... – той направи многозначителна пауза – ... амазонска кралица.

– Не съм чак толкова висока – повдигна вежди тя.

Гьобелс я гледаше от упор, сякаш се опитваше да я

хипнотизира; очите му бяха в сянка и придаваха на лицето му вид на череп.

– И така – продължи той. – Чувам, че си искала да посетиш Фюрера, за да обсъдиш плановете си с него.

Ха, Малкия доктор още не знаеше за последната ѝ среща с шефа му! Лени реши да се възползва от това.

– Адолф не ти ли каза, че онзиден се видяхме? – попита с равен глас тя. Сигурна бе, че за разлика от нея, на Гьобелс не му бе позволено да назовава Фюрера на малко име.

Последва кратка пауза от негова страна. После той заяви:

– Разбира се, макар че и двамата бяхме много заети и няхахме време да обсъдим подробно въпроса. За какво разговаряхте?

Опитва се да разбере колко съм близка с Адолф, помисли си Лени, като допря върховете на пръстите си. Смята ме за свой съперник.

– Споменах му, че искам да работя само като актриса, а не като режисьор – каза тя. – Режисирах „Синята светлина“ като компромис, защото няха пари да наема режисьор.

Говореше по-внимателно, давайки си сметка, че когато Гьобелс я бе изненадал преди няколко минути, бе превключила на берлинския акцент от младите си години. С преминаването от неми към говорещи филми от киностудията бяха настояли да взема уроци по правоговор, но понякога тя забравяше да приложи на практика наученото.

– Колко жалко, че не желаяш да развиваш режисьорските си заложби – каза Гьобелс. – Защото имам един чудесен проект за теб и тъкмо това исках да обсъдим днес. – В тона му имаше нещо фалшиво и дразнещо. Говореше твърде високо и някак напевно, като възрастен, когато говори на дете. Лени го наблюдаваше притеснено. – Става въпрос за филм, посветен на Фюрера.

Преди да бе успяла да отговори, Гьобелс се впусна

в монолог как следващият партиен митинг, който трябваше да се проведе през есента в Нюрнберг, щял да бъде най-грандиозният досега и как тя би могла да се окаже подходящият режисьор, който да го заснеме. Престижът и финансовите ползи за щастливцеца, натоварен с тази задача, щели да бъдат огромни.

Кафето пристигна и той ѝ наля чаша с леко трепереща ръка, докато продължаваше с очевидно подготвената си предварително реч. Кожата на брадичката и изпъкналото му чело блестяха от мазна пот.

– Аз ще напиша сценария и ще финансирам продукцията. Би могла да работиш директно с мен, ако си изиграеш добре картите и бъдеш избрана за проекта.

Опитваше се да я подкупи ли? Услуга за услуга?

– Но аз нищо не разбирам от политика... – Тя замълча, после добави: – По-добре се обърнете към Валтер Рутман.

Гьобелс поклати глава:

– Изключено. Рутман е комунист. И дума да не става. – За миг чертите на жълтеникавото му лице сякаш се отпуснаха: – Харесва ми, че мислиш със собствения си мозък, Лени. И че не те е страх от физически предизвикателства. Знам, че в един от твоите филми си изкачила планински ледник без предпазни въжета и че си бродила боса из Тирол, за да укрепнат краката ти.

– Нищо особено – каза със стегнато гърло Лени.

– Оцеляла си, затрупана от лавина, и си продължила да играеш, докато камерите са снимали. И това ли е нищо? Знам всичко за теб. – Той стана, заобиколи бюрото и приседна на ръба с лице към Лени. – Знаеш ли, през двайсет и шеста бях застанал пред „УФА Паласт“ на премиерата на „Свещената планина“ с надеждата да те зърна, като някакъв побъркан фен. – Той се засмя, предвкушвайки собствената си шега: – Ти вероятно си ме изблъскала от пътя си, а за мен е било върховна чест да бъда изблъскан.

– Ласкател – усмихна се вяло Лени.

Тя се чувстваше неудобно при мисълта за най-известната ѝ няма роля от онова време, в един филм, за който не просто съжаляваше, а отричаше, че е участвала в него. Бе се появила с оголена гръд в „Пътищата към силата и красотата“, размахваща ветрило като слугиня на гръцка благородничка. Този жалък плъх положително го беше гледал.

– Ти си изумителна жена – каза Гьобелс. – Виждаш света в различни цветове. – Пауза. – И знаеш, че те желя. – Отново пауза. – Никога няма да престана да се боря за теб.

С тези думи той се надвеси над нея и разтворената му длан се приближи към бюста ѝ. Дали се готвеше да я опипа? Така ли постъпваше с разните старлетки? Докато Лени не откъсваше поглед от ръката му, времето сякаш спря.

Накрая тя блъсна ръката му настрани и се изправи. С едно бързо движение той я улови за китките и ги прикова към хълбоците ѝ. Беше по-силен, отколкото изглеждаше, но тя също беше силна. Изтръгна се от ръцете му и се втурна към вратата. Той я настигна, притисна я с гръб към стената и впи сухите си устни в нейните.

Съпротивлявайки се с всички сили, Лени запристъпва настрани по протежение на стената и успя да натисне с гръб копчето на звънеца. Гьобелс я пусна и побърза да поправи вратовръзката и да приглади косата си, преди да бе дошъл прислужникът. Още с отварянето на вратата тя се шмугна навън, без да се обръща назад, без да се сбогува. Не изчака асансьора, а слезе по стълбите, като вземаше стъпалата по две наведнъж.

Едва когато излезе на открито, до фонтана на Паризер Плац, Лени се спря, за да си поеме дъх. Погледна назад, към суровата фасада на сградата. Гьобелс беше до прозореца и я гледаше. Минута по-късно тя вече беше в таксито на път за вилата си в Грюневалд.